27. štev. Poštnina plačana v gotovini. Celje, četrtek 8. marca 1928. Leto X.

Izhaja v torek, četrtek in soboto.

Stane mesečno Din 7·— za inozemstvo Din 20·—.

Posamezna številka 1 Din.

Račun poštno-čekovnega zavoda štev. 10.666.

NOVA DOBA

Uredništvo in upravništvo: Celje Strossmayerjeva ulica 1 pritličje.

Rokopisov ne vračamo.

Oglasi po tarifu.

Telefon int. štev. 65.

Govor Svetozarja Pribičevića v Novem Sadu.

Dočim smo v svoji pondeljkovi izdaji opisali v glavnem potek velike politične manifestacije za borbo in ideje Kmetsko-demokratske koalicije v Novem Sadu, priobčujemo danes govor Svetozarja Pribičevića na tem, v naših razmerah že ogromnem zborovanju:

»Bratje in sestre! Beograd je beli grad, toda v njem se proizvaja črna politika. (Tako je!). Pokojni Jaša Tomić (jeden izmed voditeljev vojvodinskih Srbov še v madžarskih časih, op. čl.) je govoril, kako je bil pred vojno zaprt v Segedinu in da bode, kakor vidi, zaprt tudi po vojni. Tako se je izjavil Tomić, da označi razmere v naši državi. Tudi jaz imam utis, ako o naših razmerah premišljujem, da se je Pešta preselila v Beograd. Rumunskega poslanca Vajdo so pred vojno vrgli iz (budimpeštanskega) parlamenta, in gotovo ni sanjal, da bode v veliki Rumuniji po vojni zopet za mesec dni izključen iz parlamenta.

Ravno tako se godi v Beogradu: Pribičeviću podtikajo, da je grdil srbsko armado (burni klici: živela armada, živel Pribičević), podtaknejo mu, da žali kralja (to ni točno, živel kralj!) in mislijo, da nas na ta način spravijo s političnega prizorišča.

Od 112 srbijanskih poslancev je samo jeden v opoziciji, vse drugo je v vladi pri koritu (klici: živel Nastas Petrović). Poslednja vladna kriza je, kakor sedaj vidimo, izbruhnila zato, da pridejo za ministre mesto enih drugi demokratski poslanci. Tresle so se gore in rodil se je — Grol. (Buren smeh.) Neka sidje Kurta, da zajaši Murta! G. Ljuba Davidović je mesto, da bi delal za zedinjenje demokratov, o čemur je vedno govoril, osnoval z radikali vlado, ustvaril z njimi utrdbo, najhujšo utrdbo. (Doli Ljuba Davidović!)

Leta in leta se je postavljal Davidović kot zastavonoša sporazuma s Hrvati. In ta današnja njegova vlada je prva v tej državi, v kateri ni nobenega Hrvata. On jo je ustvaril. (Doli z Ljubo Davidovićem!) Zakaj so kričali nad menoj po zagrebškem shodu? Podtaknili so mi, kakor sem rekel, da žalim srbsko armado. Podtaknili so mi to oni, kateri z armado niso imeli nikoli ničesar opraviti. Toda jaz sem odgovoril, da smo bili mi prečani, da so bili Hrvati že nekdo in nekaj pri ustvarjanju te države in da bi se jih tedaj ne smelo prezirati!

Toda oni v Beogradu ne samo, da nočejo priznati, da smo bili nekdo in nekaj, oni hočejo, da bodemo nič in nikdo. Oni se obnašajo proti nam (prečanom) ne kot bratje, temveč kot osvojevalci. Ko je govoril dr. Voja Marinković z menoj o reševanju vladne krize, se je obnašal proti meni kot despot, ki ima pred seboj predstavitelja premagane raje. (Protesti, klici: doli Marinković!)

Vsi ti kraji občutijo skupno s Hrvatsko, Bosno in Slovenijo, kako so v težavah in nevoljah. Z nami občuti to tudi narod v Srbiji, ki je sit te gosposke in cincarske politike, ker so ga ujele oderuške banke v svoje mreže. Nam so podtaknili, da hočemo uničiti parlament. Pravega parlamenta gotovo ne — ali sedanje skupščine ne moremo priznati za parlament. Policijska skupščina, policijsko ministrstvo — policijski parlament. Mi ne moremo priznati, da je to pravi parlamentarizem. Tak parlamentarizem smo že imeli. (Klic: Boljša je diktatura!) Mi smo imeli tak režim in lažljiv parlamentarizem pod Mongoli, v Madžarski, in pod madžaroni na Hrvatskem.

Ob priliki zadnje vladne krize so nas vabili v vlado, toda neiskreno. Vse so napravili, da ne moremo iti v vlado. Hoteli so nas razbiti. Povabili so samo Radića v vlado, toda Radić je odgovoril: Kdor se hoče pogajati z Radićem, se mora pogajati tudi s Pribičevićem. (Burno odobravanje in klici: živel Radić, živel Pribičević!) Ljuba Davidović se ni hotel sporazumeti z nami, nego se je sporazumel z Vukičevićem, in mi trdimo s polno pravico, da se ni sporazumel z nami zategadelj, ker smo mi prečani in ker se je bal, da bi bila v vladi večina prečanov. (S. Radić: Davidović nosi Vukičevićevi vladi vodo kot osel. Buren smeh.)

Mi nismo ljudje, iz katerih govori mržnja. Mi ljubimo Beograd in ljubimo Srbijo. Mi smo se za njo navduševali in smo doprinašali žrtve tudi pred vojno. Zato nam tudi danes ne more nikdo prigovarjati radi našega nastopa. Mi smatramo za svojo dolžnost, povedati srbijanskim politikom, ki niso Srbija, resnico v oči. Oni nam ne priznavajo iste ravnopravnosti, katero bi imeli v tuji državi. Mi moramo ustvariti večino v Narodni skupščini s pravimi Srbijanci, katerim preseda režim Glavnjače. (Klici: Doli Korošec!) Omenili ste ministra za notranje zadeve, ki se imenuje dr. Korošec. On je zelo rad sprejel mesto notranjega ministra. Policija je huda že sama po sebi, a komo-li, če se še združi z duhovništvom. Potem nastane lahko iz tega pravo zlo. Ono sicer danes ne more biti tako kakor je bilo nekdaj, ker to ne dovoljuje civilizacija. Ali gotove policijske metode se bodo uveljavljale tudi pod dr. Koroščem še zanaprej v ojačeni obliki. Ko je Korošec govoril o Glavnjači, je rekel, da se to dogaja tudi v drugih državah. Ko ga je Radić zgrabil za vrat in ga vprašal, kje drugje se to dogaja, se je Korošec opravičeval s tem, da tako govore komunisti, kadar se branijo pred sodišči. To da je po instrukcijah, katere dobivajo iz Moskve. Mi smo vprašali Korošca: Dobro, če imajo take instrukcije, zakaj se ne branijo na enak način tudi v Zagrebu, Ljubljani, Dunaju, Parizu, Londonu in drugod? Ali veljajo te instrukcije samo za beograjsko Glavnjačo? Na to dr. Korošec ni dal odgovora.

Ta dr. Korošec je predlagal pred nekaj leti v Narodni skupščini, naj se ukine zakon o zaščiti države. Danes se ga on poslužuje. Bratje! Oni ta zakon uporabljajo proti svojim političnim nasprotnikom, dasi je imel (v prvih povojnih razburjenih časih) popolnoma drug namen.

Beograjsko časopisje piše, da je položaj težaven. Oni čutijo, da je vlada velikan na steklenih nogah, oni vedo, da se bliža konec policijskega režima. Mi gremo svetlejšim dnem nasproti, ko bode močno in gromko izpregovorila volja naroda. Prvi predpogoj je, da smo složni. Ta naš enodušni nastop je zagotovilo, da moremo zmagati. Do sedaj je bilo tako, da so s Pribičevićem lomili Radića, a z Radićem Pribičevića. Tega ne bode nikoli več! (S. Radić kliče: Tedaj je Velji Vukičeviću brada porastla, sedaj mu jo pa bodemo izpulili! Buren smeh zborovalcev.)

Mi moramo organizirati naš narod in preiti v ofenzivo. Mi moramo iti v Srbijo in Staro Srbijo in rešiti vse, kar je narodnega, od policijskega okuženja. Mi bodemo lahko zmagali pri prihodnjih volitvah, ker smo tako močni z našimi 85 mandati. Ko pridemo ojačeni po volitvah, nas bodo tako občutili, da jim bodo kosti popokale.

Tudi v srbijanskih strankah je veliko nezadovoljstva z današnjo vlado. Ona bode propadla sama od sebe. Upam, da bodemo za kake tedne slišali dobre glasove. Doslej ni bilo slišati nobenega resnega glasu v obrambo današnje vlade. Komaj čakamo, da se razpišejo nove volitve, ker ni takih volitev, v katerih bi ne zmagali. Ako bodo volitve svobodne, bodemo dobili vse.«

Potem je g. Pribičević navedel, kako sta se z g. Radićem borila v bivši Avstro-Ogrski proti Banffyju in je končal svoj govor s prošnjo, da zakliče celi zbor: »Da živi Njegovo Veličanstvo kralj!« Ta poziv je vzbudil frenetičen odziv; klicanje kralju in mahanje s klobuki je trajalo dolgo časa.

Porota.

Celje, 6. marca.

Senatu predseduje dss g. Levičnik, votanta sta dss g. dr. Flerin in dss g. dr. Lenart. Javno obtožbo zastopa g. dr. Juhart, Ivana Gabra zagovarja odvetnik g. dr. Pintar.

DVOJE NEVARNIH VLOMILCEV.

Na vesti imata blizu 20 vlomov in tatvin, med temi tudi vlom v meščansko šolo v Celju.

Davi se je pričela razprava proti 19-letnemu milarskemu vajencu Ivanu *Gabru* s Spodnje Hudinje pri Celju in njegovemu 22-letnemu bratu, čevljarskemu pomočniku Francu *Gabru*, sedaj redovu pri avtokomandi 4. armijske oblasti v Zagrebu.

Obdolžena brata Ivan in Franc Gaber sta uživala doma v Trnovljah dobro vzgojo, kljub temu, da živijo njuni stariši v revnih razmerah. Starši so dali sina Franca izučit čevljarske obrti, mlajšega Ivana pa so pošiljali po končani osnovni šoli še v meščansko šolo v Celju, da bi si mogel pozneje ustvariti boljšo eksistenco. Obdolženca pa sta kljub skrbni vzgoji zašla že v zgodnji mladosti na kriva pota. Začela sta v šoli z malimi tatvinami na škodo učencev, pozneje pa so prišle na vrsto večje tatvine in vlomi. Kradla sta, kjerkoli se jima je nudila prilika: učencem, učiteljem, učnemu zavodu, službodajalcem in raznim drugim. Kradla sta svojim žrtvam iz žepov, iz pisarn, iz stanovanj in kabinetov neglede na to, ali je bilo treba vlomiti vrata v sobo, vrata v omaro ali pokrov na kovčegu ali pa tudi vse hkratu. Imela sta raznovrstno vlomilsko orodje in celo vrsto ključev, ki sta jih znosila domov, kjer sta imela že pravcato skladišče ukradenih stvari. Oblasti jima dve leti niso mogle priti na sled. Končno pa se je Ivan Gaber vjel pri tatvini pisalnega stroja, ki ga je ukradel iz pisarne g. Ivana Čatra na Sp. Hudinji. Pri hišni preiskavi, ki so jo izvršili po tej tatvni pri Gabru, so razkrili vse tatinsko delovanje obeh bratov in našli zalogo nakradenih stvari.

Maurice Leblanc — B. R.:

Modri demant.

(Dalje.)

»Sedaj boste menda vendar prenehali sumiti ubogega Lupina?« je pripomnil Dudouis zasmehljivo.

Ganimard je za trenutek premišljal in rekel nato pomembno:

»Ravno, če ničesar več ne razumem, sumim Lupina.«

To so bila prva dejstva, katera je ugotovila policija na dan po zločinu. Blodne ugotovitve brez zveze in jasnih dokazov. Prihajanje in odhajanje Antoinette Brehat je ostalo ravnotako nepojasnjeno, kot odhajanje in prihajanje tajinstvene dame s svetlimi lasmi, in nihče ni vedel, kdo je bilo to zagonetno bitje, ki je umorilo barona d' Hautrec in ni vzelo z njegovega prstana pravljičnega demanta iz francoske kraljevske krone.

In bolj ko kaj drugega je dala radovednost javnosti temu zločinu obiležje nečesa velikega.

Dediči barona d' Hautreca so imeli od te radovednosti le koristi. V hotelu na cesti Henri-Martin so otvorili razstavo oprave in predmetov, lastnine umorjenega barona, da jih potem prodajo v hotelu Drouot. Pohištvo je bilo moderno, srednje okusnosti in tudi drugi predmeti brez umetniške vrednosti . . . toda sredi sobe se je lesketal na granatnobarvnem žametu pod stekleno ploščo prstan z modrim demantom, ki sta ga čuvala dva tajna policista.

Ogromen, krasen demant, brezprimerne lepote, tiste nedoločene modrine, ki se jo v belem perilu bolj sluti kot vidi. Obiskovalci so ga občudovali do ekstaze in opazovali obenem z grozo v srcu sobo žrtve, mesto, kjer je ležalo truplo in parketna tla, s katerih je bila že odstranjena okrvavljena preproga. Posebno pa so ogledovali neprodorne masivne stene, skozi katere je morala uiti zločinka. Preizkušene so, če se morda marmor kamina ne vdaja, če ni morda v okraskih okvirja , ki je obdajal ogledalo, skrito kakšno skrivno pero, s katerim bi bilo mogoče ogledalo obrniti. Mislili so na podzemeljske prehode, zveze z ulico, na cele katakombe.

Dražba modrega demanta se je vršila v hotelu Drouot. Množica se je kar trla in mrzlično razpoloženje se je stopnjevalo do blaznosti.

Bili so prisotni vsi pariški denarni mogotci: borzijanci, umetniki, dame iz vsega sveta, ministri, nek italijanski tenor, nek »kralj v izgnanstvu«, ki je, da bi utrdil svoj kredit, gnal s tresočim glasom ceno do 100.000 frankov! Italijanski tenor je riskiral 150.000, nek igralec »Theáatre Français-a« pa 165.000 frankov.

Pri 200.000 frankih so ljubitelji izgubili pogum. Pri 250.000 sta ostala samo še dva ponudnika: znani finančnik in grofica de Crozon, tista pravljično bogata Američanka, katere zbirka demantov in dragih kamnov je splošno znana.

»260.000 . . . 270.000 . . . 75 . . . 80!« je vpil uradnik in opazoval s povpraševalnim pogledom oba ponudnika: »280.000 za Madame . . . Ali ponudi kdo več?«

»300.000!« je zamrmral Hirschmann.

Molk. Vsi so opazovali grofico de Crozon. Smehljajoča, toda z izrazom notranjega nemira se je opirala na stol, ki je stal pred njo. Resnično, ona je vedela in tudi vsi ostali so bili prepričani, kakšen bo konec tega dvoboja s cenami. Na vsak način bo moral končati z zmago finančnika, ki je razpolagal z več kot pol milijarde frankov. Vendar je vzkliknila:

»305.000!«

Zopet tišina. Herschmann je obstal nepremičen in njegove oči so buljile v košček papirja, ki ga je držal v desni roki, medtem ko je z levico mečkal raztrgani ovitek.

»305.000!« je vzkliknil uradnik . . ., »v prvem . . . v drugem . . . še je čas . . . ali ponudi kdo več . . .? Ponovim . . . v prvem . . . v drugem . . .

Herschmann se ni ganil. Zopet tišina. Kladivo je udarilo ob zvonec.

»400.000!« je nenadoma vzkliknil Herschmann, ki ga je udarec kladiva zbudil iz omotice.

»Prepozno! Kladivo je padlo!«

Množica ga je obsula. Kaj se je zgodilo? Zakaj ni preje govoril?«

Začel se je smehljati:

»Kaj se je zgodilo? Pri moji veri, sam ne vem. Raztresen sem bil!«

»Ali je mogoče?«

»Seveda, dobil sem neko pismo.«

»In to pismo je zadoščalo . . .?«

»Da me je spravilo iz ravnotežja . . . za trenutek . . .«

Ganimard je bil navzoč. Prisostvoval je dražbi prstana. Približal se je nekemu uslužbencu:

»Kaj ne, vi ste bili tisti, ki je oddal gospodu Herschmannu neko pismo?«

»Da!«

»Od koga?«

»Od neke dame!«

»In kje je ona?«

»Kje je ona . . .? Tu, gospod, tu zadaj . . . ona dama z gostim pajčolanom, ki ravno odhaja.«

»Ki ravno odhaja?«

»Da!«

Ganimard je skočil k vratom in vi-

Obdolženca sta skupno ali pa posamezno izvršila sledeče tatvine:

Ivan Gaber je prišel dne 15. novembra 1926 v službo v Celjsko milarno, last g. Ivana Čatra, kot milarski praktikant. V noči 29. decembra 1926 je skupno z bratom vlomil v pisarno. Odnesla sta železno ročno blagajno, v kateri je bilo 800 do 900 Din gotovine, nekaj tujih valut in listin. Ivan Gaber je po tem uspehu sam nadaljeval s tatvinami pri g. Čatru. Meseca maja 1927 je ukradel uro budiljko, meseca septembra 1927 kolo in razne druge stvari, dne 9. oktobra 1927 zvečer pa pisalni stroj znamke »Remington«, ki je dovedel do končnega razkritja. Vrednost vseh pri gosp. Čatru ukradenih predmetov znaša okroglo 12.000 Din.

V noči od 26 na 27. februarja 1926 sta obdolženca s svedrom navrtala vrata pisarne trgovca g. Blaža Sodina na Sp. Hudinji ter odnesla iz pisarne 300 Din gotovine in daljnogled. Meseca julija 1926 je nastopil Ivan Gaber službo pri g. Blažu Sodinu, kjer je ostal do 15. novembra 1926. V tem času je Ivan Gaber ukradel iz hiše g. Sodina v Bukovemžlaku usnjat kovčeg, par stremen in samokres.

Na velikonočni pondeljek 1926 zvečer sta se oba brata vtihotapila v spalnico gostilničarke ge. Ane Terglavove v Bukovemžlaku. Tam sta vlomila v železno blagajno in ukradla iz nje 6.000 Din gotovine in za 3.000 Din nakita in dragocenosti. 10 mesecev pozneje sta zopet vlomila pri ge. Terglavovi. Ivan je ostal na cesti in stražil, Franc pa je vdrl z vetrihom v spalnico. V nočni omarici je našel par zlatih manšetnih gumbov in pet patron. Nato se je spravil zopet na železno blagajno. Ker ni našel ključa, je začel s silo odpirati blagajno. V tem trenutku pa so ga zalotili. V naglici je razbil šipo in pobegnil skozi okno.

V deški meščanski šoli v Celju so se v mesecu januarju 1926 začele ponavljati razne tatvine. Neznan tat je kradel učencem, učiteljem in zavodu samemu. Vse preiskave so bile brezuspešne. Šele hišna preiskava na domu obdolžencev je pokazala, da sta bila tatova Ivan Gaber in njegov brat. V noči od 15. na 16. januarja 1926 sta vdrla v fizikalni kabinet celjske meščanske šole in ukradla razne fizikalne predmete v vrednosti 4.500 Din, strokovnemu učitelju g. Viktorju Romu pa rokavice in več knjig v vrednosti 250 Din.

Dne 7. aprila 1926 sta se obdolženca vtihotapila v stanovanje ge. Rozalije Koštomajeve v Bukovemžlaku. Skrila sta se v stranski sobi pod mizo in čakala, da so Koštomajevi legli k počitku. Nato sta ukradla iz zaklenjenega podstrešja in iz gostilniške sobe slanine, vžigalic, cigaret, gotovine in leseno škatljo v skupni vrednosti 325 dinarjev.

Razen tega je ukradel Ivan Gaber sam: meseca januarja 192a strok. učitelju g. Josipu Grašerju iz risalne dvorane v meščanski šoli medeno škatljo; v letu 1926. g. Antonu Lečniku, urarju v Celju, iz njegove trgovine srebrno žepno uro in očala v skupni vrednosti 495 Din; meseca oktobra 1927 peš. majorju g. Ivanu Markrlu na Sp. Hudinji iz njegovega stanovanja razne predmete v vrednosti 2.460 Din; ob koncu leta 1926. kleparskemu mojstru g. Franju Dolžanu v Celju iz veže gostilne »Branibor« zračno sesaljko; dne 15. avgusta 1928 mizarskemu pomočniku Josipu Podpečanu v Celju pri cerkvi sv. Maksimilijana listnico z 90 dinarji gotovine; spomladi 1927 delavcu Francu Farčniku iz Gaberja pri Mestnem mlinu listnico; ob koncu leta 1926. ali v začetku leta 1927. ge. Almi Perovškovi iz njene trafike na Kralja Petra cesti album z razglednicami; meseca januarja ali februarja 1927 delavcu Antonu Kolarju iz Marije Dobje v Bukovemžlaku nahrbtnik in tri prazne vreče; g. Ulagi v Celjski milarni pištolo v vrednosti 1.500 Din; neznanim lastnikom pa razne predmete v vrednosti 119 Din.

Na zatožni klopi sedi samo Ivan Gaber. Drugi obtoženec Franc Gaber je pri vojakih. Ivan Gaber v glavnem priznava vse tatvine. Porotniki so potrdili vprašanje glede hudodelstva tatvine, nakar je bil Ivan Gaber, ki je dve leti razburjal Celje in okolico s svojimi drznimi tatvinami in vlomi, z uporabo izredne milosti obsojen na *18 mesecev težke ječe.*

Ob štirih popoldne se je začela razprava proti 21-letnemu ciganu Ludoviku *Kovačiču* brez stalnega bivališča.

CIGANI IZROPALI VSO TRGOVINO.

V noči na 13. aprila 1927 je baje vlomil cigan Lud. Kovačič s ciganom Iv. Kovačičem star., Ivanom Kovačičem ml., Štefanom Kovačičem ml., Antonom Kovačičem in Rupertom Kokošem v trgovino g. Adolfa Ogrizka v Zgornji Erjavici pri Rogatcu. Z lesenim drogom so izruvali omrežje na oknu in znosili skozi nastalo odprtino vso zalogo blaga, ki so jo naložili na tri vozove in ga odpeljali na Hrvatsko. Da bi jih nihče ne zalotil, so zapahnili od znotraj vrata, ki vodijo iz Ogrizkovega stanovanja in veže v prodajalno. Vlomili so tudi v zaklenjeno pisalno mizo in ukradli 4.130 Din gotovine. Vrednost ukradenega blaga znaša 41.000 Din.

Orožniki v Vinici so že 16. aprila izsledili v gozdu Lukovica večje cigansko aborišče in aretirali 43-letnega Ivana Kovačiča star., 18-letnega Ivana Kovačiča ml. in 18-letnega Štefana Kovačiča, ki so po vaseh okrog Vinice prodajali manufakturno blago. Pri natančni preiskavi taborišča so našli orožniki v neki, z listjem pokriti sveži jami zakopano zalogo manufakturnega blaga in vojaško puško. Aretirani trije cigani so na orožniški postaji v Vinici priznali, da so v noči na 13. aprila 1927 vlomili v neko trgovino blizu Rogatca in da so pri vlomu sodelovali tudi Ludovik Kovačič, Anton Kovačič in Rupert Kokoš, ki je bil oborožen z najdeno vojaško puško in odločen ustreliti vsakega, ki bi jih motil pri vlomu. Aretirani trije cigani so v noči na 18. aprila 1927 pobegnili iz zapora v Vinici.

Ko so decembra 1927 prijeli Štefana Kovačiča star. in njegovega sina Ludovika Kovačiča in ju zasliševali zaradi suma raznih tatvin in ropov, je obdolženčev oče izjavil, da pri vlomu v Ogrizkovo trgovino ni sodeloval on, pač pa njegov sin Ludovik. Obdolženi Ludovik Kovačič je na policiji v Zagrebu priznal, da se je udeležil vloma v Ogrizkovo trgovino v družbi Ruperta Kokoša, Franca Horvata in Antona Kovačiča. Obdolženec sedaj vse to zanika in trdi, da na policiji v Zagrebu niti ni bil zaslišan.

Razprava proti Ludoviku Kovačiču je trajala do pol osmih zvečer. Porotniki so zanikali vprašanje glede hudodelstva tatvine in glede prepovedane nošnje orožja, nakar je bil Kovačič *oproščen.* Obtoženca je zagovarjal odvetnik g. dr. G. Sernec.

Celje, 7. marca.

Senatu predseduje vdss g. dr. Premschak, votanta sta vdss g. dr. Stepančič in okr. sodnik g. Brelih. Državni pravdnik g. dr. Rus, zagovornik: g. dr. J. Hrašovec.

POŽIG IN GOLJUFIJA.

Kot zadnj obtoženec v pomladanskem zasedanju celjske porote se zagovarja 33-letni posestnik Anton *Potočnik* iz Marije Reke pri Št. Pavlu v Savinjski dolini zaradi hudodelstva požiga in goljufije.

Opolnoči 10. novembra 1927 je izbruhnil požar na domačiji posestnika Antona Potočnika v Marija Reki ter upepelil zidano hišo, zidan svinjak, gospodarsko poslopje, zidano vinsko klet in kozolec. Obdolženec sam priznava, da je izključeno, da bi ogenj nastal vsled kakršnekoli neprevidnosti, temveč je moral nekdo nalašč zažgati. Kajti hiša je bila krita z eternitom, zidanica pa oddaljena od hiše 40 in s slamo kriti kozolec celo 200 korakov od hiše. Ker so vsa poslopja začela goreti istočasno od zgoraj in ker je takrat deževalo, je nemogoče, da bi se vnela od isker hiše, od hiše pa oddaljeni kozolec na samoti.

Sum požiga je padel na posestnika Antona Potočnika, o katerem pravi obtožnica, da je bil slab gospodar, da je posvečal posebno pozornost zavarovanju svojih stavb in da je svoji ženi prikrival prejem raznih denarnih zneskov in zapravljal denar z drugimi ženskami. Dalje mu očita obtožnica, da je dne 16. junija 1926 predstavil pri nekem celjskem denarnem zavodu Jožefo Stebernakovo za svojo ženo Marijo Potočnikovo in ji dal pod tem lažnim imenom podpisati kreditno pismo in njen podpis tudi legalizirati. Na ta način je dobil menično posojilo v znesku 8.000 Din.

Obdolženec odločno zanika krivdo na požigu, goljufijo z menico pa priznava.

Razprava se nadaljuje in priobčimo sodbo v petek.

Sedaj

vidim, ko sem enkrat kupil, da je veletrgovina R. Stermecki, Celje, najboljši vir za nakup sukna, kamgarna za moške obleke, volne, svile, cefirja in delena za ženske obleke, platna, oksforda, modrotiska, cvilha ter sploh vse manufakture, ker je vse prvovrstne kakovosti iz najboljših svetovnih tovarn in mnogo nižja cena, kakor povsod drugod.

Oglejte si izložbe in zalogo veletrgovine R. Stermecki, Celje.

del damo, ki je šla ravno po stopnicah. Tekel je za njo. Množica ljudi pred vrati ga je zaustavila. Zunaj je ni več videl.

Vrnil se je v dvorano, ogovoril Herschmanna, se mu dal spoznati in ga vprašal po vsebini pisma. Pisala ga je neka finančniku neznana roka. V njem so stale sledeče besede, napisane v naglici s svičnikom:

»Modri demant prinaša nesrečo. Mislite na barona d' Hautrec!«

Vznemirjenje radi modrega demanta še ni bilo s tem končano. Dasi se je o njem govorilo že dovolj po umoru barona d' Hautrec in po dogodkih v hotelu Drouot, je pol leta kasneje postal še bolj slaven. V sledečem poletju je bil ta dragoceni dragulj, ki si ga je grofica de Crozon pridobila s tolikimi žravami, ukraden.

Naj na kratko omenim, kako se je to zgodilo.

10. avgusta zvečer so bili zbrani gostje grofa in grofice de Crozon v salonu razkošnega gradu, ki leži na nekem hribu nad izlivom Somme. Grofica se je vsedla k klavirju in položila na majhen stolček poleg glasovirja svoje dragocenosti, med njimi prstan barona d' Hautrec.

Črez eno uro se je odstranil grof, z njim tudi njegova bratranca, gospod d' Andelle in gospa de Real, intimna prijateljica grofice. Grofica pa je ostala v salonu sama z gospodom Bleichenom, avstrijskim konzulom in njegovo ženo.

Nekaj časa so se pogovarjali. Nato je ugasnila grofica veliko svetilko, ki je stala na mizi. Slučajno je v istem trenutku tudi Bleichen ugasnil obe svetilki na klavirju. Za trenutek je nastala v salonu tema in zmeda, dokler ni konzul prižgal svečo in vsi trije so poiskali svoje spalnice. Komaj pa je bila grofica v svoji sobi, že se je spomnila na svoje dragocenosti in je naročila sobarici, naj jih gre iskat. Ta se je hitro vrnila in jih položila na kamin, ne da bi jih gospa videla. Naslednjega jutra pa je ugotovila grofica de Cruzon, da manjka en prstan in sicer prstan z modrim demantom.

Takoj je to povedala svojemu možu. Oba nista bila niti za trenutek v dvomu. Sobarica je bila vzvišena nad vsako sumnjo, krivec je mogel biti le Bleichen. Grof je obvestil o tem glavnega komisarja v Amiensu, ki je uvedel preiskavo in dal diskretno nadzirati avstrijskega konzula, da ne bi mogel prodati ali odposlati prstana.

Noč in dan so obdajali policijski agenti grad.

(Dalje prih.)

Nemško manjšinsko šolstvo v Jugoslaviji.

Pri razpravi prosvetnega proračuna v sobotni seji Narodne skupščine je govoril tudi švabski poslanec dr. Kraft iz Novega Sada. Pritoževal se je, da je država prenesla v svojo upravo zasebne in konfesijonalne šole (v Vojvodini). Sedanje stanje nemškega šolstva v Jugoslaviji da ne odgovarja določbam mirovnih pogodb. Dr. Kraft je pozval naučnega ministra, naj se izjavi, po kakih načelih misli reformirati ljudsko šolstvo v Jugoslaviji in če je pripravljen pripustiti tudi zasebne šole narodnih manjšin pod državnim nadzorstvom. Na to je odgovoril prosvetni minister Grol, da se ne more takoj izjaviti o tako važnem principijelnem vprašanju. On in celo ministrstvo da stoji na stališču, da se mora narodnim manjšinam v naši državi zasigurati možnost polnega kulturnega razvoja v njihovem maternem jeziku. Toda država ne more iz razlogov državne avtoritete opustiti svojega stališča, da morajo ostati vse šole v njenih rokah, *četudi bi si s tem naložila večja davčna bremena (!). Minister pa upa, da se bode mogel z narodnimi manjšinami zediniti glede glavnih točk v njihovih šolskih zahtevah.* — Nemški, ali pravzaprav švabski poslanci izjavljajo, da bodo glasovali proti proračunu, ako jim ne da prosvetni minister zadovoljivih (!) izjav.

Narodna skupščina.

V pondeljek je Narodna skupščina razpravljala o nujnem predlogu KDK, da se odpravijo občinski komisarji (gerenti) povsod, kjer še »delujejo« in se naj povsod izvrše občinske volitve. Razume se, da so govorniki KDK navajali celo vrsto prav drastičnih slučajev »delovanja« takih klerikalnih in radikalnih gerentov. Dr. Korošec in večina sta predlog odklonila. Na to se je nadaljevala podrobna debata o državnem proračunu. Sprejet je bil proračun notranjega ministrstva. V debati je konstatiral Nastas Petrović med drugim, da je bila atentatorka, ki je ubila v Skoplju uradnika Relića, ljubica velikega župana v Skoplju.

*

V včerajšnji seji je morala Narodna skupščina razpravljati o predlogu KDK, da se ukine duhovniška bira povsod tam, kjer še obstoja, na vsak način pa naj se ustavi žandarmerijska asistenca pri nasilnem izterjevanju tega davka. K besedi se je oglasil tudi poslanec dr. Kramer, ki je zahteval, da se ta zastarela dajatev odpravi, duhovnika pa pošteno plača. Treba pa je tudi cerkveno premoženje tako urediti, da ga bodo uživali vsi duhovniki enakomerno in da ne bode na eni strani milijonarjev, na drugi pa beračev. Na to sta bila ob abstinenci KDK sprejeta proračuna ministrstva za narodno zdravje in ministrstva finance. Kako resno obravnava vladna večina sama svoj proračun, kaže to, da je navzočih pri razpravi komaj 15—20 vladnih poslancev.

Drobne politične vesti iz Beograda.

Radikali so se zopet pobotali. V zadnji vladnji krizi se je ponovno govorilo o tem, da Marko Trifković, ki ga je spravil Velja Vukičević v Somboru ob mandat, simpatizira s KDK. Sedaj pa javljajo iz Beograda, da sta se Trifković in Vukičević pobotala in da skupno pripravljata kongres radikalne stranke.

Italija podpira makedonske atentatorje. V Stipu se vrši sedaj sodna obravnava proti morilcu generala Kovačevića, natakarju Blagoju Kralevu in tovarišem. Obtoženci so priznali, da so dobivali podpore od bulgarske države in od Italije.

Pravilnik o novem davku na uslužbence je finančni minister že podpisal. Kakor znano, stopa ta davek, s katerim so klerikalci in radikali brezsrčno oškodovali delavce in vse nameščence, v veljavo dne 1. aprila.

Izvoz in gospodarska kriza. Po statistiki generalne direkcije carin smo lani za 886 milijonov dinarjev več uvožili ko izvozili. To je gotovo jeden od glavnih razlogov gospodarske krize.

Ponovno vladno krizo napovedujejo nekateri časopisi za konca prihodnjega tedna, ker bode to tedaj končana razprava o državnem proračunu, dalje pa da sedanja vlada ne ostane na krmilu.

Drobne politične novice iz sveta.

Volitve na Poljskem. V nedeljo so se vršile volitve v poljski parlament (sejm). Sedanji poljski diktator je dobil s pomočjo socijalistov, levičarskih de-

mokratov in narodnih manjšin (Nemcev in Rusinov) skoraj dvetretjinsko večino. Volitve pa so se vršile pod velikim pritiskom diktatorjeve vlade.

Predsednik Čehoslovaške republike Masaryk obhaja danes svoj 78. rojstni dan. Čehoslovaška slavi ta dogodek na posebno slovesen način.

Celjske vesti.

c *Redni sestanek članov krajevne organizacije SDS za mesto Celje* se vrši danes, v sredo, zvečer v klubovi sobi Celjskega doma. Članstvo je naprošeno, da se sestanka mnogoštevilno udeleži.

c *Ljudsko vseučilišče v Celju.* V pondeljek 5. t. m. je predaval dr. E. Mejak o naši ustavi. Kot uvod nam je podal pregled zgodovine naše države. Drugič nadaljuje o ustavi sami. Predavanje bo pravočasno razglašeno. Žal, da ni bilo tokrat več poslušalcev, kajti tako krasno predavanje bi pač zaslužilo več pozornosti od občinstva. Upamo pa, da bo drugič bolje.

c *Še eno zvonenje po toči.* Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je sklicala za včeraj dopoldne v prostorih mariborskega trgovskega gremija anketo, na kateri bi se naj izjavili industrijalci glede novega oblastnega davka na električni tok. Udeležba industrijalcev je bila prav velika, tudi mestni magistrati v Mariboru, Celju in Ptuju so bili zastoani. Referirala sta tajnik Zveze industrijalcev inž. Šuklje in vseučiliščni profesor dr. Vidmar. Govornika sta točno dokazala škodljivost takega davka na električni tok kot produkcijsko sredstvo in so se zborovalci tudi izrekli proti njemu. — Razume se, da je vse to pesek v oči. Naša klerikalna trgovska zbornica je imela dovolj časa in prilike, da bi sklicala tako zborovanje že takrat, ko je bil oblastni proračun v razpravi ali pa vsaj še poprej ko ga je odobril finančni minister. Ampak seveda, vrana vrani ne izkljuje oči! Takrat bi lahko klerikalni zaščitniki naše industrije v zbornici povzročili mariborskim klerikalnim oblastnikom kake težave, zato so molčali. Sedaj pa protestirajo . . . Čudimo se našim industrijalcem, da se sploh take farse udeležijo.

c *Učiteljsko društvo za celjski okraj* je zborovalo dne 3. marca t. l. v Celju. Z ozirom na nameravano reorganizacijo učiteljišč se je učiteljstvo izrazilo za popolno odpravo učiteljišč. Strokovno izobrazbo po dovršeni srednji šoli z maturo naj podaja filozofska fakulteta univerze. Konstatiralo se je, da se glavni činovniški savez v Beogradu ne bori dovolj odločno in smotreno proti stalnemu gaženju interesov državnega uradništva. Debatiralo se je o delu Šolske Matice. G. šol. upravitelj Jankovič je poročal o kmetijskem nadaljevalnem šolsvu, gdč. š. upraviteljica Zupančičeva pa o gospodinjskem nadaljevalnem šolstvu. Podala se je statistika izvenšolskega dela učiteljstva v okraju. G. učitelj Volavšek je razvil zelo zanimivo sliko šolstva in učiteljstva med Hrvati in Srbi, kakor jo je posnel iz njihovih stanovskih listov. Tu je dospel do nerazveseljivih rezultatov, vendar je mogel pokazati tudi na borbenost tamošnjega učiteljstva. G. š. upravitelj Teuerschuh je predaval »o vzgoji slaboumnih«. Očrtal je razne tipe duševno zaostalih, razmotrival o vzrokih ter podal nekaj slik iz življenja te dece v njegovem okolišu. Demonstriral je ob živem primeru v praktičnem nastopu, kako kot učitelj ravna s slaboumno deco.

c *Evidenčne tablice za motocikle* so dospele. Lastniki motociklov se pozivajo, da pridejo čimprej po nove tablice. Dobijo se pri policijskem oddelku sreskega poglavarstva v Celju.

c *Dijaški kuhinji v Celju* je daroval »Šnopsarski klub« 100.50 Din po gospodu Wutt-u. Iskrena hvala!

c *Aero-klub Celje.* Kakor smo cenj. občinstvu že naznanili, se vrši v soboto, dne 10. marca t. l. v Narodnem domu v Celju I. ples »Aerokluba« pod pokroviteljstvom g. sreskega poglavarja g. dr. Hubada in komandanta mesta polkovnika g. Puriča. Opozarjamo javnost ponovno na to svojo prvo prireditev, ki obeta biti po sedanjih predpripravah ena izmed najsijajnejših v letošnji sezoni. Vsakdo, ki ima le količkaj smisla za povzdigo moderne civilne aeronavtike, bo brez obotavljanja prišel na to prireditev, da pripomore tudi on klubu rešiti čim preje problem nabave lastnega avijona. Vabila na prireditev je veselični odbor že razposlal. Opozorjeni smo že bili, da marsikdo vabila ni prejel, kar pa se je zgodilo vsled pomanjkljivega naslovnika. Prosimo vsakogar, ki vabila ni dobil, naj nam to formelno pomoto oprosti ter naj kljub temu pride. Naglašamo vnovič: vabljen je vsak, in če eden ali drug kljub splošnemu vabilu želi imeti še posebno vabilo, prosimo, da se oglasi pri predsedniku kluba g. Hermanu Klobučarju v lekarni »pri Orlu« na Glavnem trgu v Celju ali pa naznani klubu svoj naslov. — Odbor.

c *V znamenju režima.* Kakor poroča »Slovenec«, je bil imenovan za župnika v Marnbergu (kjer so pri zadnjih občinskih volitvah zmagali Nemci) g. I. Messner, rojen Nemec iz Slov. Bistrice. Kako že postopa nemški škof dr. Kaltner v Celovcu?

c *Iz vlaka je skočil* nek vojak v Rimskih toplicah v nedeljo dopoldne in se je poškodoval. Vlak so ustavili in naložili ponesrečenca, da so ga oddali v celjsko vojaško bolnišnico.

c *Pevski zbor UJU iz Ljubljane* priredi v nedeljo 16. t. m. tudi v Celju koncert in sicer ob 4. pop. v Celjskem Domu. V Zagrebu je dosegel ta učiteljski pevski zbor pred kratkim velik umetniški uspeh. Vabimo k mnogoštevilni udeležbi.

c *Iz Laškega.* Na občnem zboru Sportnega kluba so bili izvoljeni v novi odbor po večini stari funkcijonarji, ki so se v prošlem letu pokazali, da jim je pri srcu interes in napredek kluba. Kakor do sedaj bo vodil še nadalje klub g. Svetek Andrej. Nadejamo se, da mu bo šlo članstvo, posebno pa funkcijonarji na roko, da bo klub tudi v tej sezoni tako lepo napredoval in uspeval kakor je do sedaj. Odboru pa nasvetujemo, naj organizira turistično sekcijo ter pričenja napravljati dobro organizirane izlete v prosto naravo, ki bodo dostopni članstvu kakor tudi ostalim Laščanom.

c *Lovska veselica*, katera bi se imela vršiti v soboto, dne 17. marca, je preložena vsled nastalih zaprek. Vršila se bo v soboto, dne 14. aprila v vseh prostorih Narodnega doma.

c *Upokojeni* so: Gospa Marija Pečar, učiteljica ženskih ročnih del v Št. Pavlu pri Preboldu ter gg. Valentin Pulko, okrajni šolski nadzornik v Slovenjgradcu in Srečko Pečar, šolski upravitelj v Št. Pavlu pri Preb.

c *Konjerejsko društvo za mariborsko oblast* ima svoj občni zbor v četrtek 22. t. m. ob 13. uri pri »Črnem orlu« v Mariboru.

c *IV. planinski sejm v Celju.* Bilo je pač pravo planinsko rajanje. Restavrater g. Hlavač nam je postregel z izborno kapljico, v šotorih so se pa trudile naše neumorne dame-planinke, da zadovoljijo tudi še tako razvajenega posetnika. Ker bi se mi pri navajanju vseh posameznih požrtvovalnih sotrudnikov in sotrudnic lahko zgodilo, da katerega prezrem, naj mi oprostijo, da to opustim. Naj jim bo v zadoščenje, da so storile, kar so največ mogle. G. svetnik Tiller jim bo v imenu stavbenega sklada nove koče na Koroški hvaležen za uspešno pomoč. Precejšnje število planincev je kar počakalo na jutranje solnce (ali bolje rečeno meglo), da so lahko spremili brate Zagrebčane na Celjsko kočo. Zbralo se nas je gori precejšnje število in planinska zabava se je nadaljevala. »Runolist« iz Zagreba je imel s seboj svoj zbor mandolin, svirali so, da je bilo veselje. Da planinskih fotografov ni manjkalo, se razume. Vršila se je tudi snežna bitka, ter smo ob tej priliki spraznili skoro cel travnik nad kočo. V najlepšem razpoloženju smo se vrnili vsi v Celje k g. Percu v Narodni dom, odkoder smo spremili Zagrebčane, na čelu z zborom mandolin med petjem in ukanjem na postajo. Ko bodemo otvorili obnovljen »Hudičev graben«, nas bodo zopet posetili, pravijo, da še v večjem številu, ko na planinskem sejmu. *K.*

c *Godbeno društvo železničarjev v Celju* ima svoj redni občni zbor dne 24. marca 1928 ob 7. uri zvečer v društveni sobi gostilne »Branibor«.

c *Važno za izvoznike lesa.* Neka francoska tvrdka se zanima za dobavitelje: 1. desk za zaboje iz jelovega in borovega lesa v debelini 11 in 13 milimetrov ter dolžini 2 m vsake širine ter 2. lesa za zaboje neobdelanega (s skorjo) v dolžini 2 m in v premeru v sredini 50 cm. Naslov dotične tvrdke je interesentom na razpolago v pisarni »Sreskega gremija trgovcev v Celju«, ozirom av pisarni Zbornice TOI v Ljubljani. — Načelstvo.

Mestno gledališče.

Četrtek, dne 8. marca ob 20. uri: *Divji lovec.* Abonement.

Nedelja, dne 11. marca ob 16. uri: *Divji lovec.* Ljudska predstava ob znižanih cenah.

Opozarjamo še enkrat, da se vprizori v četrtek, dne 8. t. m. v mestnem gledališču Finžgarjeva narodna igra v štirih dejanjih »Divji lovec«, ki se že več let v Celju ni igrala. Režija je v rokah ravn. V. Bratine, glavne vloge igrajo gg. Pfeifer, Perc, Verderber, Šegula, Marolt, Bele in gdč. Šončeva, Žabkarjeva, Lovrečeva in dr. Pevske točke vodi g. Šegula. Predprodaja vstopnic v knjigarni Goričar in Leskovšek. V nedeljo ob 4. uri popoldne se vrši repriza po znižanih cenah.

Kino.

Mestni kino. Sreda 7. in četrtek 8. marca: *»Beatrica Cenci«.* Sijajen velefilm v 6 dejanjih iz zgodovine papeškega Rima. V glavni vlogi svetovno znana umetnica *Maria Jacobini. »Beatria Cenci«* je priznano najboljši in najlepši italijanski film sezone. Predvajanje tega velefilma se na splošno željo podaljša do vključno četrtka 8. marca. — Petek 9., sobota 10. in nedelja 11. marca: *»V senci grobov«.* Monumentalna ljubavna drama iz tajinstvene Indije v 8 dejanjih po znanem romanu J. Germaina in E. Guérinona »La Vestale du Gange«. V glavnih vlogah sloviti nemški, francoski in angleški umetniki *Bernhard Götzke*, znan iz velefilma »Indijski nagrobni spomenik«, *Regina Thomas, Georges Melchior in Camille Bert.* Evropska filmska kriika prišteva velefilm »V senci grobov« k največjim filmom svetovne produkcije.

Kino Gaberje. V sredo 7. se predvaja zadnji dan *»Dama v hermelinu«.* Ne zamudite si ogledati ta prelepi film po istoimenski opereti. V glavnih vlogah igrata: Corinne Griffith in Einar Hanson, oba prvovrstna igralca. — Od četrtka 8. marca naprej se predvaja *Tom Mix* »Med volkovi v Aljaski«. Krasen film z nepopisno lepimi naravnimi snimki. Tom Mix najslavnejši cowboy, najboljši jahač in najhrabrejši junak. Tom Mix med volkovi, ki raztrgajo prijatelje. Tom Mix na potu smrti. Prednaznanilo: V mestu ljubavi in pesmi. Nadaljevanje filma »Na lepi sinji Donavi« (An der schönen, blauen Donau), kateri se je predvajal s kolosalnim uspehom lansko leto. Kdor pa prvega dela ni videl, vseeno lahko pogleda drugega, ker je vsak del za sebe zaključen in neodvisen.

Po domovini.

d **Predavanje o sadjarstvu in vrtnarstvu** se vrši v ormoški ljudski šoli v nedeljo dne 11. marca po rani maši.

d **Občinske volitve** se vrše po madžarskih občinah v Prekmurju v nedeljo dne 1. aprila.

d **Napadi na poštno ambulanco na dolenjski žele nici.** Vsem so nam še v spominu ponovni napadi na poštno ambulanco v vlakih dolenjske železnice, radi katerih sta bila osumljena dva poštna uslužbenca, Kalan in Bratuž. Sedaj se je pa posrečilo ljubljanski policiji najti pravega krivca. Je to gostilničar Ivan Klemenčič iz Kočevja, bivši železničar. Izdalo ga je obilno izdajanje denarja in pa številke ter serije ukradenih bankovcev.

d **Umrl** je v pondeljek v Zagrebu po dolgem bolehanju v veliki bedi Franjo S. Vilhar. Bil je rojen l. 1852 v Senožečah, študiral je v Ljubljani in na praškem konservatoriju, pozneje je pa živel v Vojvodini in Zagrebu. Skomponiral je nebroj pesmi, tri opere in 2 opereti. Najbolje znan je pri nas njegov »Mornar«.

d **Slavnostni sprejem staroste Jugoslovanske sokolske zveze v Dubrovniku.** V soboto zvečer je došel v Dubrovnik preko Hercegovine na občni zbor sokolske župe «Aleksa Šantić» starosta JSS Engelbert Gangl iz Ljubljane. Navzlic deževnemu vremenu so sprejeli pri mestnih vratih starosto Gangla sokoli in mnogoštevilno občinstvo ter so mu priredili prisrčen sprejem. Godba je svirala sokolsko koračnico in s trdnjave je padlo 12 topovskih strelov. Na pozdrav br. Dražića je odgovoril starosta slovenski, sloveč ideal jugoslovanskega sokolstva, svobodo, enakost in bratstvo. Na potu do sokolske telovadnice je bil br. Gangl in sokolstvo navdušeno pozdravljano.

d **Za brežiški in sevniški okraj** je poslal ljubljanski oblastni odbor deset vagonov koruze po znižani ceni (kaki?). Koruzo bodo razdelili po tistih občinah, ki jih je lani oškodovala toča. Še bolj bi pa bilo, če bi ljubljanski oblastni odbor v teh krajih izvršil kako javno, občekoristno delo. Ljudje ne rabijo milosti, pač pa pošten zaslužek.

d **Anketa radi državne hipotekarne banke** se je vršila 29. februarja pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Kakor znano, je stopilo letos v veljavo določilo o zakonu o Drž. hipotekarni banki, da so mora ves pupilaren in javen denar (cerkve, občine itd.) nalagati v Državni hipotekarni banki, do l. 1932 pa da se mora tak denar, če je vložen pri drugih hranilnicah, izplačati imenovani banki. Ker imajo naše mestne in okrajne hranilnice precej pupilarnega denarja, bi jih občutno zadelo, ako bi ga mnrale naenkrat vsega izplačati. Da bi se to zabranilo, se je vršila pri trgovski zbornici anketa, ki je sprejela rezolucijo, da naj bode nalaganje javnega in pupilarnega denarja v Državno hipotekarno banko le fakultativno, ne pa obvezno. Kakor je to potrebno, pa v naših razmerah ne verujemo, da bode šlo, ker Beograd preveč potrebuje denar. Anketa je pa tudi sicer že precej zakasnila. Pri nas se namreč skoraj vedno zvoni po toči.

g **Tekstilna razstava v Skopiju.** Na inicijativo trgovsko industrijske zbornice v Skoplju in uglednejših gospodarjev iz Južne Srbije se otvori v Skoplju 22. aprila t. l. tekstilna razstava. Po določenem načrtu bodo na tej prireditvi razstavljeni predmeti tekstilnih industrij iz cele države, a iz same Južne Srbije vsi tekstilni izdelki brez razlike, tako industrijski in obrtniški, kakor tudi predmeti domače industrije. Razstava bo trajala dva do tri tedne.

d *Strašna slika bede v dalmatinskem Zagorju.* V Gornjem Muču je bilo v nedeljo zborovanje zaupnikov KDK, katerega se je udeležilo 22 krajevnih političnih organizacij. Na zborovanju so pripovedovali zastopniki posameznih občin stvari, da se človeku ježijo lasje. Tako je pravil župan Škomrlj iz Ramljana: »Narod nam beda ubija. Trga se trava, kopa se drevesno korenje, da se meša med ono malenkost koruzne moke, kar je še imajo pri hiši. Tako se dobiva potvorjeni kruh. Naše žene in deca propadajo, otroci ne morejo niti v šolo. Še te dni smo našli blizu vasi mrtvega starca s travo v ustih . . .« V selu Neović je 200 otrok brez šolskega poduka, ker ni šole, vodo morajo nositi pa sedem do devet kilometrov daleč . . . vse samo žalostna slika upravnih nedostatkov in malobrižne vlade.

Oglašujte!

Preds. 115, 25/28. 2

RAZGLAS.

Pri okrožnem sodišču v Celju, v porotni dvorani, se bo vršila 12. aprila 1928 ob 9. uri javna dražba raznega zaplenjenega orožja. Izklicne cene se naznanijo o priliki dražbe; skupilo se mora takoj plačati. — Vsi interesenti se opozarjajo, da bodo smeli dražiti le oni, ki se v smislu določb pravilnika za izvrševanje zakona o posesti in nošnji orožja izkažejo s pravilnim dovoljenjem za nabavo orožja.

Okrožno sodišče v Celju, dne 29. februarja 1928.

Gnojite vinogradom!

Vinska trta je kulturna rastlina, ki potrebuje zelo veliko gnoja. Primerjamo jo lahko zeljnatim rastlinam na vrtu, katerim tudi ni nikdar dovolj gnojeno. Slično je tudi pri trti, ki ne rodi dobro, če ji ne privoščimo dovolj gnoja, in sicer redno in po gotovem načrtu. Kdor se bavi z vinogradništvom, mora priti to tega prepričanja, da se bo v bodoče vinogradništvo izplačalo le tedaj, če bomo pridelovali ne samo brezhibna vina, temveč tudi čim več vina na majhnem prostoru, če bomo zvišali produkcijo in če bomo skušali spraviti ta pridelek pravočasno v denar.

Prva skrb naprednega vinogradnika, ki hoče dvigniti donose svojih vinogradov, je torej ta, da nadomesti one redilne snovi, ki jih je s trgatvijo zemlji odvzel. Že v prejšnjih člankih sem omenil, koliko redilnih snovi, bodisi dušika in kalija, bodisi fosfora odvzamemo zemlji vsako leto s pridelkom. Če pomislimo, da vsebuje 100 kg najboljšega hlevskega gnoja komaj $^1/_2$ kg dušika, nekaj manj kalija in komaj $^1/_4$ kg fosforove kisline, potem lahko vsakdo sam izračuna, kako je trtam gnojiti in koliko gnojil si mora dokupiti, da nadomesti to, kar je bilo zemlji odvzetega. Kratko rečeno: zadostno gnojenje vinogradov dosežemo le takrat, če spopolnjujemo hlevski gnoj z umetnimi gnojili. Umetna gnojila so v današnjih razmerah neobhodno potreben pripomoček, če hočemo dvigniti donose naših vinogradov, zlasti tudi zaraditega, ker primanjkuje pri nas v obče hlevskega gnoja za vinograde.

Vprašanje nastane: kje in kako se umetna gnojila najbolje izplačajo? To važno vprašanje bi bilo odgovoriti le tako, da se izplača umetno gnojilo le tamkaj, kjer so trte še v polni moči in kjer smo jim v prejšnjih letih dovolj gnojili s hlevskim gnojem. Onemoglim, starim in sestradanim trtam tudi umetno gnojilo ne pomaga dosti in jih ne spravi več kvišku. Take stare in onemogle trte je izkopati, kajti njim ni več pomoči.

Pri nas se rado dogaja, da gnojimo trtam enostransko z umetnim gnojilom, in sicer ne glede na to, kaj vsebuje gnojilo. Tako gnojenje je brez prave vrednosti in je drago. S takim gnojenjem ne dosežemo pravih uspehov in spravimo umetna gnojila le ob dobro ime; kriv je pa dotični, ki ne zna z umetnimi gnojili ravnati. Pomniti je, da je gnojiti trtam praviloma le na podlagi gnojilnih poskusov (glej 22. št. »Kmetovalca« iz l. 1927.). Dalje je tudi važno, da gnojene trte pravilno okopljemo in plevemo in da pravočasno ter vestno zatiramo najhujše bolezni, kakor peronosporo in plesnobo.

Le poglejmo, kako Nemci gnoje svojim vinogradom. Ob Reni, kjer so razmere skoraj slične našim, kar se tiče vzgoje vinske trte in kjer se prideluje najfinejša vina, gnojijo trtam vsake štiri leta s 600 do 800 q hlevskega gnoja na 1 ha. Slično tudi drugod. Zato pa imajo tudi primerne uspehe. Ondotni pridelki v zadnjih 30 letih znašajo povprečno 68, v dobrih letinah celo do 160 hl vina na 1 ha. Nikar ne misliti, da se s tako močnim gnojenjem poslabša kvaliteta vina. Nemci se ne ozirajo na to, ampak spopolnjujejo hlevski gnoj še z umetnimi gnojili.

V novejšem času uporabljamo z uspehom mešano gnojilo »Nitrofoskal« v vinogradih. Poskusi so pokazali, da je to umetno gnojilo za vinograde prav dobro. Za 1 oral vinograda računamo 400—500 kg tega gnojila. Nitrofoskal trosimo v jeseni takoj po trgatvi pri jesenski kopi ali pa pomladi. Kdor je zamudil jesensko priliko, naj stori to spomladi. Končno svetujem ponovno našim vinogradnikom, da si napravijo načrt za štiriletno kolobarno gnojenje, tako da gnojimo letos eno četrt popolno s hlevskim gnojem, tretje leto pa isto četrt z nitrofoskalom ali pa z umetnimi gnojili, ki jih sami mešamo. Kako to delamo, bom prihodnjič opisal.
— Fr. Kafol v »Kmetovalcu« št. 2 1928.

Listnica uredništva.

Žalec: Članki o hmeljarstvu so nam vedno dobro došli, najsi se potem tičejo obdelovanja hmeljišč, prodaje, organizacije hmeljarjev ali česarkoli. Prosimo, le pišite! — Ptuj: Prejeli, hvala. Širite naš odločno nacijonalen list po mestu!

Moderne tiskovine

vsehvrst: knjige, lepake, letake, pisemske glave, kuverte, vabila i. dr. Vam nudi v okusni izvedbi in po zmerni ceni

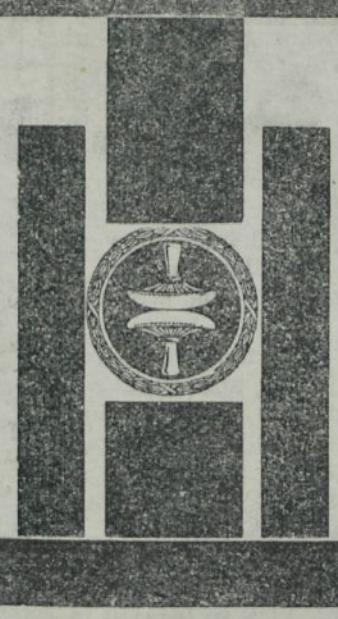

Zvezna tiskarna v Celju

Kdor preskrbi stanovanje

eno sobo in kuhinjo ali tudi eno samo prazno sobo, dobi lepo nagrado. Naslov pove uprava.

Delovni prostor

delavnica, garaža in suhi skladiščni prostori se oddajo v najem. Naslov v upravi.

Njiva

s 4000 nasadi drugoletnega hmelja se proti mali odškodnini odstopi v najem. Naslov v upravi.

Učenko

sprejme takoj šivilja Ang. Anderwald, Dolgo polje 17.

Sostanovalec

v veliko, lepo solnčno sobo, v vili tik Glazije, se sprejme s 15. marcem. Klavir na razpolago. Naslov v upravi.

Premog

zabukovški, trbovelijski in iz vseh drugih rudnikov dobavlja in dostavlja na dom v mestu in okolici

Franjo Jošt, Celje, Aleksandrova ul. 4

Mesarskega vajenca

starega 14 do 16 let, sprejmem takoj. Viktor Hohnjec, mesar, Celje, Dečkov trg 6.

Sodarskega vajenca

sprejme pri prosti hrani, stanovanju in perilu Fran Repič, sodar, Ljubljana, Trnovo.

Išče se mlada

stenografistinja

za slovensko in nemško, event. tudi hrvatsko korespondenco v Sloveniji izven Celja. Nastop takoj. Ponudbe pod št. 252 na upravo lista.

Franjo Dolžan, Celje

Za kresijo št. 4

Kleparstvo

in naprava strelovodov. Pokrivanje streh in zvonikov.

Vodovodne

inštalacije, naprava moderno-higijeničnih kopalnih sob, klosetov in zdravstv. naprav.

Vsa v to stroko spadajoča popravila se izvršujejo točno in solidno ter po konkurenčni ceni. — Proračuni brezplačno. — Za vsa nova dela se prevzame jamstvo.

Pomladno blago!

že dospelo

priporoča svojo bogato zalogo **moških, damskih** in **otroških čevljev** po zmernih cenah po kakovosti.

Sandale

samo dobre kakovosti.

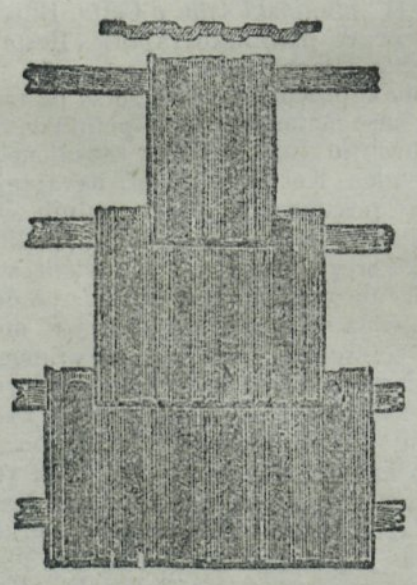

Patent Bohn št. 253.

Odlikovana z zlato diplomo.

Prihranili si boste 40% pri stavbnem lesu, imeli boste poceni, lahko in dobro streho, ako pokrijete hišo z glasovito

dvojno zarezano strešno opeko „BOHN“

Zahtevajte vzorec in ponudbo parne opekarne

„BOHN“ — VINKOVCI.

Pazite na znamko „BOHN“.

Delaj, nabiraj in hrani, varčevati se ne brani!

Popolnoma varno naložite denarne prihranke pri stavbeni in kreditni zadrugi z omej. zavezo v Gaberju pri Celju

Varčuj v mladosti, da stradal ne boš v starosti!

LASTNI DOM

Obrestuje hranilne vloge po 6½%

Večje stalne vloge po dogovoru najugodneje. Jamstvo za vloge nad 2,000.000 Din.

Marljivost, treznost in varčnost so predpogoj nravnosti!

Pri naložbi zneska do 50 Din se dobi nabiralnik na dom.

Iz malega raste veliko!

Pisarna v Celju, Prešernova ulica 6.

Tiska in izdaja *Zvezna tiskarna.* — Odgovoren za izdajatelja, tiskarno in redakcijo *Milan Četina v Celju.*